

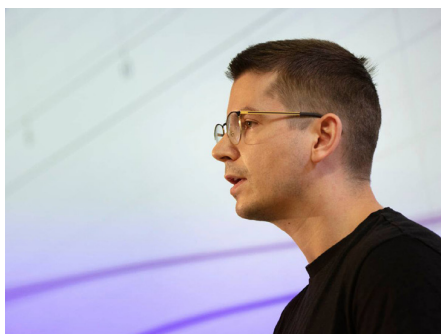

Meirihluti þeirra sem greindust einkennalausir með SARS-CoV-2 veirusmit veiktust ekki. Þetta kom fram á árlegri uppskeruhátíð vísindastarfs Landspítala. Hér er sjúklingur skoðaður á COVID-19 göngudeildinni í vor. Mynd/Landspítali/Dorkell Þorkelsson

Minnihluti COVID-19 smitaðra fær hita

Aðeins tæpur helmingur þeirra sem greindust með COVID-19 í vor fékk hita. Sérnámslæknir bendir á að ef farið væri eftir greiningarskilmerki Alþjóðaheilbrigðisstofnunarinnar hefðu margir smitaðir ekki uppfyllt skilyrði til skimunar hér á landi

■■■ Gunnhildur Arna Gunnarsdóttir

Elías S. Eypórsson, sérnámslæknir í lyflækningum á Landspítala. Mynd/Landspítali

4504 með COVID-19

4504 greindist með kórónuveiruna sem veldur COVID-19 frá 28. febrúar til 26. október. Öldruð kona lést af völdum veirunnar um miðjan októbermánuð og varð sú ellefta hér á landi sem deyr af völdum hennar.

Landspítali var færður á neyðarstig samkvæmt viðbragðsáætlun spítalans þann 25. október. Spítalinn er þar í fyrsta sinn eftir að núgildandi viðbragðsáætlun tók gildi árið 2006.

Alls fékk 41% smitaðra hita yfir 38 gráður vegna COVID-19 veikinda á tímabilinu 17. mars til 30. apríl og innan við helmingur, 47%, fékk hita yfirhöfuð. 59% þeirra sem greindust einkennalaus með COVID-19 fundu ekki fyrir því að hafa smitast af veirunni en alls voru 5,3% þeirra 1564 sem greindust á tímabilinu einkennalaus og veiktust 41% þeirra í kjölfarið.

„Þetta gefur ekki rétt hlutfall einkennalausra í samfélaginu því flest þessara höfðu jú ástæðu til að vera skimmuð,“ benti Elías S. Eypórsson, sérnámslæknir í lyflækningum á Landspítala, þegar hann fór yfir klínískar birtingarmyndir COVID-19 á árlegri uppskeruhátíð vísindastarfs hjá Landspítala þann 7. október, Vísindi að hausti, og var gefið út fylgirit með *Læknablaðinu* sem geymir ágríp af efninu: laeknabladid.is/fylgirit/. Betur mætti meta hlutfallið þegar slembiþýði Íslenskrar erfðagreiningar væri skoðað en þar hafi 30% þeirra sem greindust verið einkennalaus.

„Einn áhugaverður flötur á þessu er að Alþjóðaheilbrigðisstofnunin og Smit-sjúkdóma- og forvarnarstofnun Bandaríkjanna (Centers for Disease Control and Prevention), hafa sett greiningarskilmerki sem einstaklingur ætti að uppfylla til þess að ástæða sé til að taka kjarnsýrumögn-

unarpróf fyrir SARS-CoV-2. Það sem við sjáum í okkar gögnum, þar sem lægri þröskuldur var fyrir prófunum, er að stór hluti þeirra sem sannarlega eru með veiruna og höfðu jafnvel einkenni, uppfyllti ekki þessi skilyrði. Það gefur til kynna að ef þessi skilmerki hefðu verið notuð, hefðu þessir einstaklingar ekki greinst. Þetta á kannski sérstaklega við börn og ungmenni.“

Elías sagði að einstakt tækifæri hafi gefist hér á landi í vor til að lýsa framgangi einkenna hjá fólki með COVID-19. Þessum 1564 manns hafi verið fylgt eftir óháð alvarleika veikindanna í 15 daga að miðgildi, og þeir spurðir um 19 einkenni sjúkdómsins.

„Algengustu einkenni á fyrsta degi veikinda voru vöðva- og beinverkir 55%, höfuðverkur 51% og 49% fékk þurran hósta,“ sagði hann og benti á að flestar erlendar rannsóknir á COVID-19 miði við þá sem leggst inn á spítala. Hins vegar hefðu gögnin sýnt að hefði það einnig verið gert í þessu tilfelli hefðu þau talið 80% einstaklinga þróa með sér hita og mæði og 60% niðurgang. Þess í stað sýndu gögnin að tæpur helmingur fengju hita og mæði og 30% niðurgang miðað við uppsöfnuð einkenni að 21. degi. „Þetta er áhugaverður flötur í samanburði við önnur lönd.“

Læknafélagið setur sér jafnréttisstefnu

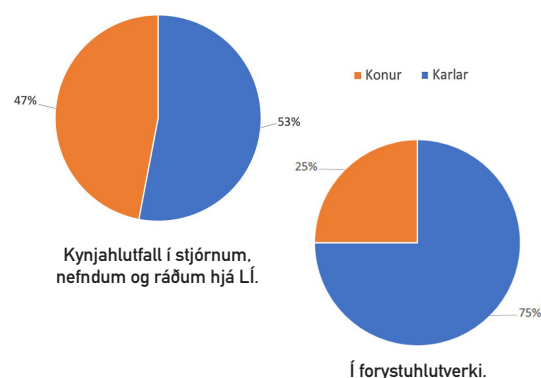
Kynjahlutfall í stjórnnum, nefndum og ráðum félagsins árið 2020 er 53%, körlum í vil. Karl fer með formennsku stjórnna, nefnda og ráða í 75% tilvika og kona í 25% þeirra. Tölurnar eru birtar í fyrsta sinn og koma fram í ársskýrslu félagsins, en konur eru tæp 43% félagsmanna LÍ, karlar tæp 57%.

„Ég lít svo á að það sé eðlilegur þáttur að varpa ljósi á þennan halla og fylgja eftir að það verði breytingar,“ segir Ólöf Sara Árnadóttir, handaskurðlæknir og formaður samskipta- og jafnréttisnefndar.

Stjórn Læknafélagsins hefur samþykkt jafnréttisstefnu fyrir félagið. Hún

er komin á heimasíðuna og var kynnt á rafrænum aðalfundi félagsins 29. október. Nefndin leiddi vinnuna við jafnréttisstefnuna en hún var skipuð haustið 2018 í kjölfar #metoo-yfirlýsingar lækna. Öll aðildarfélög LÍ eiga tvo fulltrúa í henni.

„Við erum stolt af því að hafa komið jafnréttisstefnunni til leiðar. Hún á að vera lifandi skjal og laga sig að breyttum tímum. Vonandi sjáum við hana í framtíðinni verða að alhliða mannréttinda-stefnu, því þetta fléttast allt saman,“ segir Ólöf Sara.

Ívið fleiri karlar sitja í stjórnnum, nefndum og ráðum hjá Læknafélaginu en konur. Þeir veljast frekar í forystuhlutverk þeirra, eða í 75% tilvika.

Metþátttaka á Heimilislæknaþingi

Yfir hundrað heimilislæknar flyktust á Heimilislæknaþingið 2020. Þeir hafa aldrei verið fleiri. Ráðstefnan var rafræn. Erindi Elínar Helgu Þórarinsdóttur var valið það besta í ár

■ ■ ■ Gunnhildur Arna Gunnarsdóttir

Elín Helga Þórarinsdóttir, sérnámslæknir í heimilislækningum.

Berglind Gunnarsdóttir, formaður fræðslunefndar Félags heimilislækna.

„Þetta kom mér mjög skemmtilega á óvart enda fundust mér svo mörg erindi vera áhugaverð og vel unnin á þinginu,“ segir Elín Helga Þórarinsdóttir, sérnámslæknir í heimilislækningum. Á þinginu, sem haldið var rafrænt 16.-17. október, fjallað hún um íþyngjandi dagsyfju hjá kæfisvefnssjúklingum og fékk viðurkenningu fyrir besta erindið.

Rannsóknir Elínar sýna að eingöngu 17,6% kæfisvefnssjúklinga lýsa ekki syfju, en rétt um helmingur þeirra sem það gerir er líklegur bæði til að sofna eða dotta eða upplifa dagsyfju. Syfja hafi minnkað markvert hjá þeim sem noti svefnöndunarlækningu.

„Hafa þarf í huga að um helmingur kæfisvefnssjúklinga er með mikla dagsyfju sem getur haft alvarlegar afleiðingar, svo sem aukið líkur á slysum og dregið verulega úr lífsgæðum viðkomandi,“ segir

Elín. „Sem betur fer lagast dagsyfjan yfirleitt við meðferð með svefnöndunarlækningu en ef hún gerir það ekki er mikilvægt að huga að öðrum þáttum sem geta valdið syfju óháð kæfisvefninum.“

Hún segir rannsóknarteymið, sem þeir Thor Aspelund og Þórarinn Gíslason skipa auk hennar, einnig hafa skoðað mismunandi aðferðir til að mæla dagsyfju. „Við sáum að það skipti töluverðu máli hvaða aðferð var notuð. Ef notaður var bara hinn hefðbundni Epworth-syfjuskali sem metur líkur á að dotta eða sofna, þá varð það til þess að nokkuð stór hluti kæfisvefnssjúklinga, sem upplifir dagsyfju án þess að dotta eða sofna, var vangreindur. Þetta höfum við einnig sýnt fram á hjá einstaklingum í almennu þýði og birtum þá grein í *Journal of Sleep Research* í fyrra“ segir hún.

Berglind Gunnarsdóttir, formaður fræðslunefndar Félags heimilislækna og

heimilislæknir á Sólvangi í Hafnarfirði, segir Heimilislæknaþingið hafa gengið vonum framar í ár. „Það jákvæða við að halda ráðstefnuna með fjarfundabúnaði er að aldrei hafa fleiri mætt.“ Yfir 100 skráðu sig inn þegar mest var og oft fleiri en einn á bak við hverja innskráningu. Innskráningarnar voru 80 á laugardeginum.

„Fag okkar lækna er þannig að breytingar gerast hratt og því þörf á endurmenntun,“ segir hún. Mikilvægt hafi því verið að halda þingið þrátt fyrir kórónuveirufaraldurinn. Hún vonar að hægt verði að hittast sem fyrst og styrkja böndin. „Þótt það sé viss kostur að vera í fjartengingu eru allir sammála um að vilja fara aftur í gamla formið, en þó með möguleika á að hafa fjartengingu líka,“ segir hún.

Reynir Arngrímsson formaður Læknafélags Íslands og formaður stjórnar Fræðsluofnunar.

Læknadagar 2021 rafrænir

Læknadagar verða rafrænir í ár. Það er ákvörðun stjórnar Fræðslustofnunar félagsins. „Ástandið í samfélaginu býður ekki upp á annað,“ segir Reynir Arngrímsson, formaður Læknafélagsins. Árlega hafa um 900 skráð sig á Læknadaga og 450-500 komið saman á hverjum degi.

„Við erum spennt að sjá hvaða áhrif fjarfundur hefur á Læknadaga,“ segir Reynir. „Það verða þrjú málþing í gangi á hverjum tíma og því 6 á hverjum degi auk tveggja hádegisfunda.“ Taka á erindin upp. „Við stefnum á að þau verði aðgengileg í mánuð. Fólk á því ekki að missa af neinu.“